

отъ много съвѣтници, вѣчно блуждалъ въ безконечния хаосъ на неизвѣстнитъ величини, по поводъ на които едни гласове високо изговарвали думата „обязанность,“ между това когато други гласове, то съ отчаянь викъ, то съ повелително шептани произнасли думата „грѣхъ.“ Лудвигъ XVI постоянно се намѣрвалъ въ трагическото положение на гоголевския почтмейсторъ; ако единъ гласъ говорилъ: „пераспечатвай,“ то другъ непременно викалъ: „распечатвай,“ и при това, нито единъ изъ тѣзи два гласа не е билъ за Лудвигъ гласъ за лично искушение, а и двата се издавали, за най чисто изражение на нравственния законъ. И Лудвигъ обикновенно устройвалъ така, щото двѣтъ страни оставали недоволни отъ него и го укорявали, то за небръжното изпълнение на обязанността си, то за извършванието на нѣкой грѣхъ. И Лудвигъ не се същялъ, и се мжчилъ, и още по много се збѣрквалъ отъ нѣтътъ. Той изслушвалъ всичкитъ си съотечественници, и съ всекиго отъ тѣхъ отъ душа се съгласявалъ но понеже за дѣйствие трѣбвало да се избѣре само единъ планъ, то и избиралъ се най послѣдния, т. е. онзи, който е билъ най прѣсенъ въ умътъ на кралътъ.

Съ таквъ именно процесъ на мислението и волята се обясняватъ постѣпкитъ на Лудвигъ XVI, въ отношение къмъ събранието на господарственнитъ съсловия, онези постѣпки, които довели подиръ си щурмътъ на Бастилия, и които можтъ да се нарѣчтъ първа крачка на кралътъ отъ престолътъ къмъ плеотинътъ. ⁽¹⁾ Ако би тѣй постѣпили Карлъ I Стюартъ или Карлъ